

महाराष्ट्र विधानसभा
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
मंगळवार, दिनांक ६ डिसेंबर, २०१६
(सकाळी ११.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

(अ) तारांकित प्रश्न.

(ब) सोमवार, दिनांक ५ डिसेंबर, २०१६ रोजीची तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

दोन : स्थगन प्रस्तावाच्या सूचना — (असल्यास) (म.वि.स. नियम १७ अन्वये).

तीन : लक्षवेधी सूचना (म.वि.स. नियम १०५ अन्वये) :

- (१) सर्वश्री मनोहर भोईर, राधाकृष्ण विखे-पाटील, विजय वडेटीवार, अब्दुल सत्तार, अमित देशमुख, अमर काळे, सुनिल केदार, जितेंद्र आव्हाड, अजित पवार, दिलीप वळसे-पाटील, जयंत पाटील, शशिकांत शिंदे, संदीप नाईक, किसन कथोरे, राणाजगजीतसिंह पाटील, हसन मुश्रीफ, वैभव पिचड, नरहरी झिरवाळ, सुनिल शिंदे, अॅड. भीमराव धोंडे, सर्वश्री.चंद्रदीप नरके, शरद सोनवणे, शिवाजीराव नाईक, सुरेश लाड, भास्कर जाधव, सदा सरवणकर, सुनिल प्रभू, प्रकाश सुर्वे, सत्यजित पाटील, कुणाल पाटील, संग्राम थोपटे, अमित झनक, अमिन पटेल, डॉ.संतोष टारफे, सर्वश्री. नारायण पाटील, राजाभाऊ वाजे, गणपत गायकवाड, श्रीमती दिपिका चव्हाण, वि.स.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे महसूल मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील:-

"राज्य शासनाने ऑनलाईनद्वारे सातबारा उतारे देण्याची केलेली घोषणा, परंतु ऑनलाईन सातबारा आणि ई फेरफारसाठी आवश्यक असलेली यंत्रणा कुचकामी ठरत असल्यामुळे गत सहा महिन्यांच्या कालावधीत तिस-यांदा तलाठ्यांनी केलेले आंदोलन, हस्तलिखित सातबारा उतारा देण्याचे शासनाने बंद केल्यामुळे तसेच सॉफ्टवेअर मधील वर्कस्टेशन अद्ययावत नसणे, कनेक्टीव्हीटी नसणे, ४२ प्रकारच्या अडचणी NIC, पुणे यांना कळवूनही त्या अद्यापही सोडविण्यात न आल्यामुळे तलाठी, मंडळ अधिकारी व शेतकरी अडचणीत येणे, या संदर्भात तत्कालीन महसूल मंत्री यांच्यासोबत झालेल्या

बैठकीत दि.३१ ऑक्टोबर,२०१६ पूर्वी सज्जांची निर्मिती करण्याचे आश्वासन देऊनही त्याची न झालेली अंमलबजावणी, परिणामी तलाठी,मंडळ अधिकारी व शेतकरी यांच्यामध्ये पसरलेला असंतोष, शासनाने या तांत्रिक त्रुटी तातडीने दूर करण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

- (२) सर्वश्री राधाकृष्ण विखे-पाटील, विजय वडेद्वीवार, अब्दुल सत्तार, अमित देशमुख, अमर काळे, सुनिल केदार, वि.स.स तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे कृषि मंत्र्याचे लक्ष वेधतील :-

"राज्य शासनाने कृषी विभागाच्या संशोधन व विस्तार कार्याशी निगडीत असणाऱ्या २६ योजना बंद करण्यात आल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१६ मध्ये निदर्शनास येणे, राज्य व जिल्हा पातळीवर समान असणाऱ्या योजना रद्द करून त्या अन्य कृषी योजनांमध्ये समाविष्ट करून योजना कमी करण्यात आल्याचे शासनाने स्पष्ट केले असले तरी त्याबाबतची शासनाची असलेली संदिग्ध भूमिका, केंद्र शासनाने या अगोदरच राज्याला विविध कृषी योजनांतर्गत दिल्या जाणाऱ्या निधीमध्ये १३ हजार कोटी रुपयांची करण्यात आलेली कपात, नॅशनल हॉर्टीकल्चर मिशन (एनएचएम) अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या वैयक्तिक लाभासाठीच्या योजना अपुऱ्या निधीअभावी बंद करणे, त्याप्रकारे राज्य शासनानेही कृषी विकासाच्या योजना बंद करण्याची स्वीकारलेली भूमिका, कृषी संशोधन व विस्तार हा कृषी विकासाचा मुख्य पाया असताना, त्याद्वारे राबविल्या जाणाऱ्या योजना या कृषी विकासाला बळकटी देणाऱ्या असल्याने त्याद्वारे कृषी क्षेत्रामध्ये घडून येणाऱ्या शाश्वत प्रगतीला या योजना बंद केल्यामुळे बसणारी खिळ, परिणामी कृषी क्षेत्राचे होणारे नुकसान, याकडे शासनाचे होणारे दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

- (३) डॉ. मिलिंद माने, सर्वश्री सुधाकर कोहळे, सुधाकर देशमुख, कृष्णा खोपडे, विकास कुंभारे, अबु आझमी वि.स.स. तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक आरोग्य मंत्र्याचे लक्ष वेधतील :-

"नागपूर येथील प्रादेशिक मनोरूग्णालयात २० मनोरूग्णांचा मृत्यू झाल्याचे नुकतेच निदर्शनास येणे, मनोरूग्णालय प्रशासनाकडून रूग्णांना योग्य उपचार न मिळणे, सामान्य रूग्णांच्या कक्षामध्ये मनोरूग्णांना हाथ-पाय बांधून ठेवण्यात येणे, अत्यावश्यक औषधांचा असलेला तुटवडा, रूग्णालयातील चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी रूग्णांना होत असलेली मारपीट, याबाबत रूग्णांच्या नातेवाईकांनी वैद्यकीय अधीक्षक, मनोरूग्णालय, नागपूर यांच्याकडे केलेल्या तक्रारी, मनोरूग्णालयातील श्री. मनोहर आहूजा या रूग्णाचा झालेल्या संशयास्पद मृत्यू, मृतकाच्या शरीरावर जखमा असल्याचे शवविच्छेदन अहवालात नमूद असणे,

मंगळवार दि. २५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी मृत्यू झालेल्या मनोरूग्णाचा तहसिलदार यांच्या उपस्थितीअभावी गुरूवार दि. २७ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी करण्यात आलेले शवविच्छेदन, राज्यातील पूर्व विदर्भात असलेले एकमेव मनोरूग्णालयाची झालेली अंत्यत बिकट अवस्था, याकडे प्रशासनाचे झालेले दुर्लक्ष, परिणामी रुग्णांच्या नातेवाईकांमध्ये पसरलेला असंतोष, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

चार : सभागृह नेते यांचा प्रस्ताव :

महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री स्व. वसंतदादा बंडुजी पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षाचे औचित्य साधून त्यांनी महाराष्ट्र राज्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल ही विधानसभा कृतज्ञता व्यक्त करीत आहे.

पाच : शासकीय विधेयके :

विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

(१) (क) भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये सर्वश्री विजय वडेटीवार, अबु आझमी, राधाकृष्ण विखे पाटील, सुनील केदार, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"ही विधानसभा सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २६ — मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ नापसंत करते."

(ख) सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४६ - मुंबई महानगरपालिका (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०१६.

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४६ — मुंबई महानगरपालिका (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४६ — मुंबई महानगरपालिका (दुसरी सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) (क) भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये सर्वश्री अजित पवार, जयंत पाटील, शशिकांत शिंदे, राहुल मोटे, हसन मुश्रीफ, बाळासाहेब पाटील, सुरेश लाड, अमीन पटेल, जितेंद्र आव्हाड, डॉ.सतीश पाटील, सर्वश्री.भास्कर जाधव, जयदत्त क्षीरसागर, दिपक चव्हाण, संजय कदम, वैभव पिचड, राजेश टोपे, संग्राम जगताप, हनुमंत डोळस, राणाजगजितसिंह पाटील, श्रीमती दिपीका चव्हाण, सर्वश्री.विजय वडेटीवार, अबू आझमी, दिलीप वळसे पाटील, राधाकृष्ण विखे पाटील, सुनील केदार, वि.स.स. यांचे प्रस्ताव :-

(१) "ही विधानसभा सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २३ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ नापसंत करते."

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये सर्वश्री अजित पवार, जयंत पाटील, शशिकांत शिंदे, राहुल मोटे, हसन मुश्रीफ, बाळासाहेब पाटील, सुरेश लाड, अमीन पटेल, जितेंद्र आव्हाड, डॉ.सतीश पाटील, सर्वश्री भास्कर जाधव, जयदत्त क्षीरसागर, दिपक चव्हाण, संजय कदम, वैभव पिचड, राजेश टोपे, संग्राम जगताप, हनुमंत डोळस, राणाजगजितसिंह पाटील, श्रीमती दिपीका चव्हाण, सर्वश्री.विजय वडेटीवार, अबू आझमी, दिलीप वळसे पाटील, राधाकृष्ण विखे पाटील, सुनील केदार, वि.स.स. यांचे प्रस्ताव :-

(२) "ही विधानसभा सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २४ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ नापसंत करते."

भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ (२) (अ) आणि महाराष्ट्र विधानसभा नियम १५९ (२) अन्वये सर्वश्री विजय वडेटीवार, राधाकृष्ण विखे पाटील, सुनील केदार, वि.स.स. यांचे प्रस्ताव :-

(३) "ही विधानसभा सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २७ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (तिसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ नापसंत करते."

(ख) सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४९ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (सुधारणा) विधेयक, २०१६.

(ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४९ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिलिपि सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(घ) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४९ — महाराष्ट्र विवादीत थकबाकी तडजोड (सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिलिपि सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(३) (क) सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४७ — महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी (निरसन) विधेयक, २०१६.

- (ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४७ — महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी (निरसन) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४७ — महाराष्ट्र खनिज विकास (निर्मिती व उपयोजन) निधी (निरसन) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (४) (क) सन २०१६ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ४८ - महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (पाचवी सुधारणा) विधेयक, २०१६.

- (ख) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४८ - महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (पाचवी सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ५१ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (ग) विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील, वि.स.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१६ चे महाराष्ट्र विधानसभा विधेयक क्रमांक ४८ - महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (पाचवी सुधारणा) विधेयक, २०१६ विधानपरिषदेची सहमती घेऊन

दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

सहा : अॅड. आशिष शेलार, श्री. सुनिल प्रभू, डॉ. संजय कुटे, सर्वश्री. डॉ. संजय रायमुलकर, सर्वश्री सुरेश हाळवणकर, सुभाष साबणे, उन्मेष पाटील, संदिपान भुमरे, श्रीमती मंदा म्हात्रे, डॉ. शशिकांत खेडेकर, सर्वश्री शंभूराज देसाई, सत्यजित पाटील, सुनिल शिंदे, हेमंत पाटील, डॉ. राहुल पाटील, श्री. हर्षवर्धन जाधव, वि.स.स यांचा म.वि.स. नियम २९३ अन्वये प्रस्ताव :-

"राज्यामध्ये बहुसंख्येने असणाऱ्या मराठा समाजाची अनेक वर्षांपासून आरक्षणाची मागणी असणे, परंतु या मागणीकडे सातत्याने दुर्लक्ष होणे, मराठा समाजाला १६ टक्के आरक्षण देण्याच्या निर्णयाला उच्च न्यायालयात स्थगिती मिळणे, उच्च न्यायालयात मराठा आरक्षणाची बाजू भक्कमपणे मांडण्यासाठी पुरावे व सांख्यिकी माहिती गोळा करण्यासाठी मराठा आरक्षण समिती गठीत करणे, राज्यातील अनेक जिल्ह्यात मराठा समाजाचे प्रचंड शांततापूर्ण, शिस्तबद्ध, मूक क्रांती मोर्चे निघणे, प्रस्थापित मराठा नेतृत्वाकडून झालेल्या अन्यायाविरोधातील आपल्या भावना मोर्च्यातून व्यक्त होणे, राज्य शासनाने आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल मागास वर्गाची उत्पन्न मर्यादा ६ लाखापर्यंत वाढविली असणे, तसेच सर्व आर्थिक दुर्बल घटकांसाठी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना व डॉ. पंजाबराव देखमुख वसतीगृह निर्वाह भत्ता योजना सुरु करणे, कोपर्डी प्रकरणातील अत्याचार लक्षात घेता सदर प्रकरण जलदगती न्यायालयात चालवून पिडीत महिलेला न्याय देण्याचा प्रयत्न करणे, मराठा समाजाच्या भावना लक्षात घेऊन शासनाने सुरु केलेल्या योजना व त्यावरील जनतेची असणारी प्रतिक्रिया विचारात घेण्यात यावी."

सात : अर्धा-तास चर्चा (म.वि.स. नियम ९४ अन्वये) :-

श्री. विजय वडेटीवार, वि.स.स.

"शासनाने क्रीडा स्पर्धा सरावासाठी खेळाडूंना सवलत देण्याचा घेतलेला निर्णय" या विषयावरील श्री.विजय वडेटीवार, वि.स.स. यांचा दिनांक ५ ऑगस्ट, २०१६ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक १७७ मधील प्रश्न क्रमांक ३४६८१ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात अर्धा-तास चर्चा उपस्थित करतील.

विधान भवन,
नागपूर,
दिनांक : ५ डिसेंबर, २०१६

डॉ. अनंत कळसे,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.